

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Razred 46 (1)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Novembra 1926.

PATENTNI SPIS ŠT. 3912

Ing. Jaromir Trnka, Praha.

Pogonska uredba pri letalnih motorjih za dve delovni stopnji.

Prijava z dne 27. oktobra 1924.

Velja od 1. julija 1925.

Zahtevana prvenstvena pravica z dne 31. oktobra 1923. (Čehoslovačka).

Letalni motorji, kot posebna zvrst eksplozijskih silovnih strojev se urejajo doslej povečini za gotovo normalno zavrtilno število, pri čemur izvrše med obratom, t. j. pri poletu, ko so obteženi po vrtečem se vijaku, delo, za katero so bili konstruirani, neglede na to, ali sedi vijak neposredno na čepu podaljšanega, iz motorjevega okrova molečega ročičnega vratila, ali na čepu predlažnega vratila, ki ga poganja ročično vratilo s pomočjo zobatega kolesja.

Nekateri konstrukterji motorjev so prišli pri svojem stremljenju da bi poenostavili izdelavo in uporabo takih motorjev, na misel, konstruirati v enem samem tipu motor, ki bi se dal porabili z večjimi ali manjšimi izpremembami enkrat za manjše, po manjšem normalnem zavrtnem številu motorja podano delo, kjer se vijak natakne neposredno na čep vratila, ali pa, da se more isti motor izvesti namesto s čepom na ročičnem vratilu, s predlago in s prestavo zobatega kolesja in potem povečati zavrtno število motorja, ki se z navedeno prestavo zmanjša na dano, za vijak primerno zavrtno število. V dosego tega so uporabili na eni strani za eni in isti motor v obeh slučajih dve vratili: eno vratilo, ki je bilo poskrbljeno za nameščanje vijakove glavine neposredno na končnem čepu, in še drugo vratilo, ki je bilo namenu primerno prirejeno za priklep k predlagi ali neposredno za nataknenje zobatega kolesa. Poznana je tudi razrešitev, pri koji se more sprednji del predlago vsebujočega motorjevega okrova odmontirati s predlago vred in na

motorjev okrov drug del primontirati, ki pa vsebuje samo ležaje za eno kratko vratilo s sprednjim čepom za vijakovo glavino in zadaj s trdno spojniko polovico, čije druga polovica se pritrdi na iz okrova moleči konec ročičnega vratila.

Za vse zgoraj navedene uredbe je potrebna izvršitev primernih izprememb za eno ali drugo delo že v tovarni, ki izdeluje motor, in že dogotovljeni motorji se morejo zopet samo s pomočjo tovarne preurediti, ker je, kakor že omenjeno, konstrukterjem šlo samo za zmanjšanje števila v dotični tovarni izdelovanih tipov in s tem za pocenitev izdelka.

Namen iznajdbe je omogočiti uporabo enega samega motorja za dvojno delo s samo izmenjavo vijaka in vravnava ali izmenjavo razplinjevalca. To se po izumu doseže s tem, da gre za pritrnitev vijakove glavine oskrbljeni čep ročičnega vratila skozi votli čep jemalca planetnega gonila, koje gonilo se poganja po ročičnem vratilu z manjšim zavrtnim številom, pri čemur ima votli čep flanšo za pritrnitev drugega vijaka.

Za izpremeno dela je samo treba izmenjati na ročičnem vratilu pritrjeni vijak z drugim, vijakom ki se pritrdi na flanšo votlega čepa, pri čemur sploh ni potrebno izvršiti kake nadaljne izmenjave delov gonila.

Na risbi je šematično prikazan en izvedbeni primer izuma, in sicer v uporabi pri takozvanem zvezdnem motorju z žarkasto okoli skupnega ročičnega vratila nameščenimi delovnimi cilindri. Risba kaže tako

